БАРЫ ДОЙДУЛАР ПРОЛЕТАРИЙДАРА, ХОЛБОҺУҢ!

САҢА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОНУНААҒЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҒЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чурапчинского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР

1931 сыл алтынньы 15 күнүттэн тахсар | № 18 (3974) | 1971 сыл, Олунньу 13 күнэ СУБУОТА | Сыаната 2 харчы

НЭҺИЛИЭННЬЭ ОЛОРОР, ҮЛЭЛИИР СИРИНЭН ТЭРИЙЭР, ИИТЭР-ӨИДӨТӨР УОННА ПОЛИТИЧЕСКАЙ-МААССАБАЙ ҮЛЭНИ ТЭРИЙИЙГЭ ОРОЙУОННААҒЫ НАУЧНАЙ-ПРАКТИЧЕСКАЙ КОНФЕРЕНЦИЯ РЕКОМЕНДАЦИЯЛАРА

1. Быыбардыыр уокуруктарынан олоҕуран агитзоналары тэрийэн сыл ахсын алтынньы 1 күнүттэн ыам ыйын 1 күнүгэр диэри үлэлэтэргэ. Агитзоналар үлэлэрэ, нэһилиэнньэ киэнг активноһыгар уонна инициативатыгар олоҕуран, ыытыллаллар.

2. Агитзоналар аайы депутат, учуутал, агитатор, тэрэпиүт комитетын чилиэнэ, эмп үлэһитэ, дружинник биитэр табаарыстыы суут чилиэнэ, культурнай-сырдатар тэрилтэ үлэһитэ, дьахтэллэр, ветеранар-пенсионэрдар Советтарыттан, партийнай, комсомольскай уонна пионерскай тэрилтэлэртэн, олохтоох учаастак (отделение), биригээдэ, тэрилтэлэр салайааччыларыттан представителлээх нэһилиэнньэни иитэр-ойдотор үлэни салайар агитштабтары бу ый иһинэн тэрийэргэ. Агитштаб начальниктаах солбуйааччылаах уонна чилиэннэрдээх буолар. Агитштаб квартал аайы оҥоһуллар былааныйан үлэлиир.

3. Нэһилиэк, боһүолэк үрдүнэн агитзоналар штабтарын үлэлэрин уонна күрэхтэһиилэрин КИИН АГИТШТАБТАР салайаллар. Кинилэргэ зонатааҕы штабтарга киирэр бары тэрилтэлэр салайааччылара чилиэн буолаллар.

4. Штабтар кииннэрэ общественнай дьиэлэргэ уонна киэнг дьиэлээх ыалларга тэриллэллэр. Онно агитзона уонна үөрэнээччилэр, пионердар этэрээттэрин куннуктара, үлэ былаана, дневнигэ, зоналар күрэхтэһиилэрин усулуобуйата, үөрэҕи билин экрана, күннээҕи сонуннар дуоскалара, библиотечка о.д.а. кэрэхсэбиллээхтик, костүүлээхтик оҥоһуллаллар.

5. Агитзоналар икки ардыларыгар ыытыллар күрэхтэһиилэри сылга иккиттэн итэҕэһэ суох тохсунньу бастакы уонна ыам ыйын бастакы күннэригэр кини агитштаб түмүктүүр уонна кыайыылаахтарга моральнай, материальнай коҕүлүүр дьаһаллары (вымпеллары, памятнай сувенирдары, о. д. а.) олохтуур.

6. Агитзонаҕа олорор үөрэнээччилэргэ сводкай этэрээттэр тэриллэллэр, кинилэр анал аатаах, командардаах, комиссардаах буолаллар уонна сайыннары үлэлиллэр. Кинилэр үөрэнээччилэр күннээҕи режимнэрин, бэрээдэги тутуһууларын, культурнай сыныалаҥнарын уонна общественнай туһалаах үлэлэрин тэрийэллэр.

7. Нэһилиэнньэ олорор, үлэлиир сиринэн иитэр-ойдотор уонна политическай-маассабай үлэни тэрийии опыттарын түмүү, пропагандалааһын сыалынан, биир үчүгэй үлэлээх нэһилиэккэ миэстэтигэр агитштабтар начальниктарын, активистарын оройуоннааҕы слетун бу дьыл муус устар ыйга ыытарга.

8. Бу рекомендациялары нэһилиэк Советтарын сессияларыгар, оскуолаларга, партийнай уонна комсомольскай тэрилтэлэргэ дьүүллэһэн быһаччы дьаһаллары олохтуурга. Нэһилиэнньэ олорор, үлэлиир сиринэн иитэр-ойдотор уонна политическай-маассабай үлэни тэрийии олохтоох партийнай тэрилтэлэр быһаччы салалталарынан, хонтуруоллааһыннарынан барар.

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН ПРЕЗИДИУМУГАР

Пятилетка сорудахтарын толорууга уонна промышленноска, тутууга, транспорка производство кодьүүһүн үрдэтиигэ улахан ситиһиилэрин иһин уонна наука, искусство, медицина, олох-дьаһах оттүнэн хаачыйыы уобаластарыгар үрдүк ситиһиилэрин иһин ССРС Верховнай Советын Президиума предприятиелар, тутуулар, научнай-чинчийэр институттар, доруобуйа харыстабылын, культура, эргиэн уонна олох-дьаһах оттүнэн хаччыйыы тэрилтэлэрин улахан бөлөҕүн ССРС орденнарынан наҕараадалаата.

Приморскай кыраай. Удэгей кэргэнэ Канчугалар Дальнай Востокка биллиилээх булчуттарынан, жень-шени кордооччулэринэн, таба эмтээх муостарын хомуйааччыларынан киэнгник биллэллэр. Кинилэр хас кыһын ахсын Сихотэ-Алинь хайаларыгар тахсан кииһи, тиинги, барсугу, бэдэри, выдраны, норканы бултууллар, эһэ уонна дьиикэй кабан этин соҕотуопкалыыллар.

Пожарскайдааҕы булт государственнай хаһаайыстыбата сыл ахсын түүлээҕи бултааһын уонна эти соҕотуопкалааһын былааныйан аһара толорор. Маныаха улахан үтүөнү-оҥөнү Канчугалар кэргэттэрэ ылаллар.

Снимокка: удэгей бастын булчуттара Дмитрий уонна Анна Канчугалар дьиикэй кабаны бултуур кэмнэригэр. Быйыл кыһыҥҥы сезонҥа Дмитрий 7 кииһи, 12 норканы, үгүс кабаны уонна эһэни бултаата. Анна НХБС үс төгүл кыттыылааҕа, быыстапка медалынан наҕараадаламмыта.

Ю. МУРАВИН фотота.
ССТА фотохроникатa.

Дуогабарга илии баттааһын

Холбоһуктаах Нациялар Тэрилтэлэрин Генеральнай Ассамблеятын XXV сессията 1970 сыл ахсынньы 7 күнүгэр ядернай сэрии сэбин уонна маассабайдык олорор-өһөрөр сэрии сэбин атын да көрүҥнэрин муоралар уонна океаннар түгэхтэригэр уонна кинилэр аннылэрыгар ууруу бобор туһунан дуогабары биһирээбитэ. Дуогабарга көрүллэринэн, депозитарий—дойдуларынан Советскай Союз, Америка Холбоһуктаах Штаттара уонна Великобритания буолаллар.

Итиннэ олоҕуран бу дьыл олунньу 11 күнүгэр дуогабарга илии баттааһын буолла.

Москваҕа ити дуогабарга үс депозитарий-государство представителлэрэ илии баттаатылар: Советскай Союз аатыттан — ССРС Атын дойдулардааҕы дьыалаларын министрэ А. А. Громыко, Великобритания аатыттан — кини ССРС-ка посола сэр Данкен А. Вильсон, АХШ аатыттан — кини ССРС-ка посола Джекоб Д. Бим.

Дуогабарга илии баттааһын кэнниттэн ССРС Министрдэрин Советын Председателэ А. Н. Косыгин тыл эттэ.

Дуогабарга барыта 40 государство представителлэрэ илии баттаатылар

ССТА.

ССКП XXIV СЪЕҺИН КӨРСӨ

Үчүгэй саҕалааһын

Эрилик Эристини аатынан колхоз тохсунньу ый түмүгүнэн 612 ц үүтү ыырын оннугар 695,1 ц, эбэтэр 1970 сыл тохсунньутааҕар балачча элбэх үүтү ыата. Биир фуражнай ынахтан үүтү ылыы былааныйан 119,1, эти государствоҕа атыылааһыны 103,8 бырыһыан толорон сыл маҥнайгы ыйын күһаҕана суохтук түмүктээтэ.

Колхоз үлэһиттэрэ тохсус пятилетка бастакы сылын кыайыылаахтык түмүктүүргэ, партия XXIV съеһин үлэҕэ кэрэ бэлэхтэрдээх көрсөргө дьаныһан үлэлиилээр.

Н. ФЕДОРОВ.

ЫНАХ ТӨРҮҮР, ҮҮТ ЭБИЛЛЭР

Төлөй Дириҥэ. Калинин аатынан колхоз маннааҕы биригээдэтин ыанньыксыттара ССКП XXIV съеһин көрсө үрдэтиллибит социалистическайдыы эбэһээтэлистибэни ылынан, үчүгэйдик үлэлиллэр. Опыттаах, кырдьаҕас ыанньыксыт Сизцева В. К. 16 ынаҕыттан биирдиититтэн тохсунньуга 70-нуу кг. үүтү ыата. Оттон Захарова Е. П. эмиэ итиччэ ынаҕыттан ахсыытыттан 53-түү кг ыыры ситистэ.

Фермаҕа ынах төрөөһүнэ үгэннээн турар кэмэ. Кинилэргэ эбии аһылыгы сиэтин, сылаас уунан уулатыы бэркэ тэрилиннэ.

Р. СТЕПАНОВ,
биһиги общ. корр.

ҮЛЭНИ САҒАЛААТЫЛАР

Калинин. Олунньу 8 күнүнээҕи туругунан 120 гектарга хаар типтэрилиннэ.

750 тонна ноһуом таһыллар былааныттан 500 тонна инчэҕэй ноһуом быйыл паарданар сирдэргэ таһылынна. Итиннэ 400 тоннатын бастакы нүөмэрдээх, 100 тонианы иккис биригээдэлэр тастылар.

А. РОМАНОВА,
агроном.

* * *

Одьулуун. Сааскы ыһыыга бэлэмнэнэн, олунньу 10 күнүнээҕи түмүгүнэн 150 гектарга хаары типтэриини ыытылынна. 150 т. ноһуому бааһыналарга тастылар. Манна икки трактор бастайааннай ананан үлэлиир.

БИҺИГИ КОРР.

Сылаҥ нэһилиэгин Советын исполкомун ыҥырыыта

Сылаҥ нэһилиэгин Советын исполкома тохсус пятилетка бастакы сылын былааныйан толорууга итиэннэ норуот хаһаайыстыбатын сайдыытыгар, доруобуйа харыстабылыгар, социальнай-культурнай дьаһаллары үбүлээһиҥҥэ булгуччулаах уонна көҥүл оттүнэн страховкаланыы үбүн бөлдьөҕүн иннинэ хомуйан киллэрии оройуон бюджетыгар кырата суох суолталааҕын өйтөөн туран, нэһилиэнньэттэн хомуллар булгуччулаах страхование уонна ис түһээн үптэрин сыллааҕы былааныйан съезд аһыллыытын көрсө кулун тутар 30 күнүгэр диэри 100 бырыһыан, оттон нэһилиэнньэ ортотугар ыытыллар көҥүл страхование бастакы кварталлаах былааныйан бары көрүҥүнэн съезд аһыллар күнүн көрсө 105 бырыһыан толорорго эбэһээтэлистибэ ылынна уонна оройуон бары нэһилиэктэрин Советтарын исполкомнарын ыҥырда.

x x x

Райсовет исполкома Сылаҥ нэһилиэгин Советын исполкома съеһин көрсө ити ылыммыт эбэһээтэлистибэтин уонна ыҥырыытын биһирээтэ уонна ыҥырыыны бары нэһилиэктэр Советтарын исполкомнара киэнгник ейүүлэриигэр, бэйэлэриигэр быһаччы эбэһээтэлистибэлэри ылынан үлэлиилээриигэр эбээһинэстээтэ.

Райсовет исполкома ыҥырыы хайдах олоххо киирэн иһиитин күннэтэ хонтуруоллууларыгар госстрах оройуоннааҕы инспекциятын (начальник Макаров И. И.) уонна үп оройуоннааҕы салаатын (сэбиэдиссэй Оконешникова М. С.) сорудахтаата.

САЛЛААТ МЭЛДЬИ САЛЛААТ

Ава дойду сэриитин бастаны ыар кэмнэрэ. Өстөөх сириларэ дойду тэбэр сүрэбэр Москваҕа ыган кэлбиттэрэ. Онтон ахсынньы ыйга Советскай Армия остооҕо Москва анныгар бастакы күүстээх охсууну оногорон утары кинэн киирии сарҕаммыта. Фашистскай армия «чарыларинньы» кинэн киирии тохтубута, «кылайтарбат» диэн арбаммыт алта күдэн буолан кэппүтэ.

Москва героическай оборонатыгар тыһыынчанан сэха саллаахтара, ол иһигэр биһиги сүүстэн тахса бинир дойдулаахтарбыт кыттыбыттарынан, киниэр хорсун быһыыларынан биһиги соҕуонньайдык киэн туттабыт. Үтүөтэн бинир түбэлтэ. Ржев куорат ардаа оттүгэр 33-с армия уларнай болоҕор киирбит 54-с кавалерийскай дивизия байыастара остооҕо оборонатын коҥу котүүгэ уһулуччу хорсуннук сэриилэспиттэрэ командованиенан бэлиэтэммита. Киниэр остооҕо кэтэҕэр 50 км иһиттэ Сычевка ороһуонугар Замятино бөһүөлэккэ киэн киирбиттэрэ. Онуо оттүттэн биһиги таҥныстарбыт аталаллаабыттара. Остооҕо уолуйан куоппута.

Бу сэриигэ Дмитрий Семенович Соловьев үүт фалыстары кыдыйбыта үчинэ сэйэтэ ильиттигэр ыалдьытчыныгын бааһырбыта. Кини ёҥ сэриигэ киттыытын туһунан ученай Д. Д. Избеков «Саха сирин дьоно Ава дойду иһин кыргыһыыларга» диэн кинигэтигэр 1966 сылаахха суруйбута.

Сэрии инваалида, Ава дойду сэриитин иккис степеннээх орденын кавалера Д.С. Соловьев торообут-уоскээбит Мырыатыгар 1942 сыл алтынньыга эргиллэн кэлбита. Кини бастаан алта сыл устата учууталлаабыта. Онтон калин бу күннэргэ диэри бэйэтин колхозугар ферма сэбиэдиссэйинэн, комплексная бригээда бригадьирэнэн, кэлин совхоз тэриллибитин кэнцэ отделение управляющайынан урукку фронтовойдуу үлэлээн кэллэ.

Саллаат мэлдьи саллаат. Сэрии да фронта, үлэ да фронта киниэхэ сии бинир—Иһэ дойду иһин иэһин чиҥнэйдик толоороһун. Иһэ дойдуга толору бэриниллээх буолуу. Коммунизка нөҥүө кинигэ сулууспалаһыгын одуу уруһу нэс уолга итчэлэгэс.

Мырыла бөҕөлөгө сылы сылларга элбэх тутуулары киэркэйдэ. Типовой детсадтар, участковай больница, арыс кылаастаах оскуола дьиэлэрэ дьэндэстилэр. Арыттаах муоспалаах сана хотон тутулуннна. Бинилиллээн ыллар сана дьиэлэргэ киирдилэр. Совхоз бастыҥ механизатордара, адаар зоотехниктара, ыанньыксыттара уонна бөрө-тада ороннъоттор, байанайдаах булчуттар манна баллар.

Соловьев иэһиллээ Субуруускай аатынан совхозка бинир биллэр үчүгэй үлэлээх отделениеван буолла. Манна барытыгар колхоз тэриллэ-биттэн үлэлэбит, 1932 сылтан комсомолга киллэрбит, агроном идэлээх, билигин кыырыктыйбыт баттахтаах коммунист **Дмитрий Семенович СОЛОВЬЕВ** үтүөтэ-өҥөтө үтүө. Кини Ленин иэйилэйдээх 1970 сылы аастыт пятилетканы отделениетыгар ситиһиллэхтик түмүктээтэ уонна бочуоттаах сынналаҥҥа тардыста.

Г. ЕФИМОВ.

Коммунист туһунан кэпсиибит

Уобаластаабы партийнай конференция делегата

ПЯТИЛЕТКА БАСТЫҤА

Ленин аатынан колхоз Аммаатаары учаастагар ыанар ынах кыһыынын икки сирдиэн — аныгылыы типовой тутуллаах Кыстык-Кугдаҕа уонна, арыйах отто, билинги кордобулгэ эпизоттээбэт мэлтэх хотонноох Адаам-Алааһыгар кыстаан турар.

Бу Адаам-Алааһыгар сага тутуллар 1000 сүөһү киирэр хотоно бүтэриллэрин күннэтэ көрө сылдьан кэтэһэр дьонунан манна үлэлиир алта ыанньыксыттар буолаллар. Сайыным киниилэр тутуспутунан Саппаас-От сайылыкка тахсан өлгөм үүт иһин охсуһаллар.

Ыанньыксыттар сылын аайы ороһуон бастыҥ көрдөрүүлээх фермаларыттан хаалыбатарбыт ханнык диэн үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэни ылыналлар. Манна кодулээччинэн оруттуи дабаны коммунист Белых З. И. этэр-шайдаах Адаам-Алааһыҥ ферматын коллектива буолааччы. Эбэһээтэлистибэни ылыныыны дьүүллэһиигэ хаста да түбэһэн сылдьан турардаахпын. Онно «дьэ эдэр дьон (Кыстык-Кугдаҕа ыччат-комсомольскай фермаҕын ыанньыксыттара) малдьыастар эбит, быйыл даҕаны эбэһээтэлистибэлэрэ эссэ үрдээбит, оттон биһиги, төһө даҕаны үкеубут кырдьаҕаһын иһин, киниэртэн эссэ кэбүччү соҕуһу ылыныахха наада» диэн кэпсэтээччилэр.

Ити курдук Адаам-Алааһыҥ ферматын коллектива сылын аайы байэтигэр үрдүк соруту туруоруһан үгүс үүтү ыыр иһин улахан дьулуурдаахтык үлэлиир. Ферма аастыт пятилетка сылларыгар көрдөрүүтүнэн колхоз үрдүнэн бинир бастыҥ буолбута — туһэспиччэ буолбатах. Ыанньыксыттар тупсарыллыбатах олохтоох боруода ынахтартан үүтү валовой да ыаһыҥҥа, бинирдии ынахтан да ылыыга ылыммыт эбэһээтэлистибэлэрин сыл аайы аһара толороллор. Холобур, кэлин үс сылы ыллаахха, үүтү валовой ыаһыҥҥа ылыммыт эбэһээтэлистибэлэрин 1968 сылга 114,3, 1969 сылга 127,3, 1970 сылга 106 бырыһыан толортоотулар. Бинирдии фуражнай ынахтан үүтү ыатыылар: 1968 сылга — 1440 кг, 1969 сылга — 1652 кг., 1970 сылга — 1483 кг.

Коллектив ситиһиллээх үлэтигэр ферма старшайа З. И. Белых уонна бастыҥ ыанньыксыт М. Ф. Абрамова тэрийээччи, көҥүлээччи, холобур көрдөрөөччү быһыытынан түгэлэрэ-өҥөлөрө улахан. Аастыт юбилейдаах сылга бинирдии ынахтартан М. Ф. Абрамова 1904 кг. үүтү ыан үчаастак үрдүнэн бастаата, З. И. Белых 1733 кг. ыан былааҥын эмиэ лаппа аһарда.

Ферма старшайа Зоя Иннокентьевна ыанньыксыттар үлэлэрин тэрийиигэ, ферма ис-тас үлэ-ригэр күннэтэ кыһаллар, ыаллаах боппуруоспарын салалтага туруорсар. **Ыанньыксыттар** бэйэлэриттэн тутулуктаабы ыарытык оногоро, тэрийэ сатыыллар. Эбии аһылыгы сылы быһа сиэтэллэр.

Белых З. И. — райсовет депутата. Аастыт сылга быыбардаачыларын кытта икки төгүл көрсүстэ, киниэр туруорсар боппуруостарын быһаарыста. Билиитин-көрүүтүн үрдэтэргэ күрүүтүн - кыһанар, политүөрэххэ дьаныардаахтык үөрэнэр. Дьэ итинник, ороһуон бинир бастыҥ ыанньыксыта, уобаластаабы партийнай конференция делегата **БЕЛЫХ Зоя Иннокентьевна** үлэтин-хамнаһын туһунан кылгастык билистэххэ.

А. ПЕРМЯКОВ.

Сааһын тухары кыһатын аттыттан арахпатах, билигин и нсионер да буоллар күүтүн уота күүстээх-тик сириэдийэр, уус гизнэ аттааба дэтиэн дэгэр ытык кырдьаҕаһынан Дмитрий Иванович Коркин буолар (хаҥас снимок).

Отут сыл кэриҥэ ыанньыксытынан үлэлээбитэ Аксинния Егоровна Игнатьева. Ленинскэй юбилейнай медаллаах сүөсүһүт үһүс сыдын бороос ку көрер. Уна снимокка Аксинния Егоровна иккиэкэ үөрэнэр кыыһынаан Пашалыын олорорун көрөҕүт.

П. СЕДАЛИЩЕВ фотолара.

„Биһиги партия уонна Ленин дьыалаларыгар бэриниилээхпит!" диэн девизтээх Ленинскэй зачету туттарааччыларга нөмө

В. И. ЛЕНИН «ҮЧҮГЭЙ АҔЫЙАҔА ДА ҮЧҮГЭЙ» *ДИЭН ҮЛЭТЭ*

Бу үлэ 1923 сыл кулун тутар ыйга сурулла-ан бэчээкэ тахсыбыта. Бу иннинэ Ильич «Рабкрины хайдах уларытан тэрийиэхтээхпитий?» диэн партия Киин Комитетыгар сурук суруйбута. Рабкрин диэн Рабоче-крестьянская Инспекция диэн хонтуруолунан уонна кадрдары бэлэмнээһинниэн дьарыктанар Наркомат аата этэ.

Биллэрин курдук, Советскай государство социализмы тутуугa опытгаах кадрдары эрдэттэн бэлэмнээбэкэ эрэ, революция кэнниттэн тэриллэн барбыта. Ол иһин ыраахтааҕы саҕана өр сылларга үлэлээбит чиновниктар үгүстэрэ государство аппараатыгар үлэлии хаалбыттара. Киниэр хамнас ылар наадаҕа сии үлэлиилэрэ эрээри, Советскай былааска ессо бэриниилээх үчүгэй үлэһиттэр буола иликтэрэ. Ону «Возвращение Максима» диэн кинокартинаҕа үчүгэйдик көрдөрөллөр. Чиновниктар Советскай былааска чиҥнэйдик сулууспалыыларын хонтуруолга ылаары уонна киниэрэ сыныаран рабочайдар уонна дьадаҥы бааччылайдар сэҥа кадрдарын бэлэмнээри Рабкрин тэриллибитэ.

В. И. Ленин сүбэтинэн партия Киин Комитета Партыйнай Хонтуруолунай Комиссиятыгар (ЦКК) састаабын 100 киһиэхэ диэри көҥүтэн турар. Рабкрин састаабыгар киллэрбитэ. Рабкрин састаабa 300 киһиэн ыһыллыбыта. Онон бу икки орган холбоһон үлэлиир буолбуттара. ЦКК чилиэнэрэ партийнай да, государственнай да хонтуруолунан сэргэ дьарыктаналлар эбэһинэстээммиттэрэ. Маны сорохтор өйдөөбөт этилэр. Дьэ ол иһин, Ленин бу үлэтигэр ол наадатын өйдөтөн, хас да сыанаһаах ыйыылары биэрэр.

БИРИИНЭЙ, Россия уопсай туругунан Европа дойдуларын культураларын ситэ илии диир. Онон культурнай революция суолтатын ыйар. Онуоха культура сэҥа хаачыстыбаны ылыыта сотору кыайтарбат, өр сылларбаах, элбэх сыралаах үлэ диэн быһаарар. «Культура боппуруобугар ыгылыйыы уонна мээлэ дайбаһын курдук буортулаах суох».—диэн геннальнай ыйыыны биэрэн турар. Пролетерскай культура туһунан кэпэ дойдохтуур дьон элдьархүйү эрэ онгоруохтарын сөп, онон бастаан буржуазнай культура барыта туһалаах этиҥи баһылыыр кэрэ. ол кэнэ сэҥа социалистическай культураҕа сыыйа үөскээн тахсар диэн Ленин үөрэтэр. Оннук буоллаҕына урукку үйэ кадрдарын, культура деятелларын үүрэн кэбиһэр сатаммат, киниэлэрэ кытта бинирэ үлэлээн киниэр опытгарын баһылаан эрэ баран, оннооҕор ордук социалистическай сэҥа хаачыстыбалары культураҕа киллэриллэр. Биһиги дойдубутугар культурнай революция сирдьыт бу ыйбыт суолунан сайдыбыта уонна сайда турар. Оттон билиҥги Китай салайааччылара киллэрбит «улуу пролетарскай культурнай революция» диэн аатгаабыт түүрэйдээһиннэрэ Ленин нэти ыйыыларын адьас кэһии уонна пролетарскайа да, революционнайа да суох карикатура буоларын киһи барыта билэр.

ИККИҺИНЭЙ, кадрдары бэлэмнээһин дьыалата дойду культурнай тэпиэтигэр адьас быһаччы тутулуктаах диэн сирдьыт үөрэтэрэ. Оччотооҕуга былааһы ылбыт рабочай кылаас ессо научнай билиитэ-көрүүтэ тэйбэт этэ. Оттон социализм сыччах научнай билиҥэ-көрүүтэ эрэ олоҕуран туруллар. Ол иһин былааһынан эрэ түүрэйдээн саныа хоту социализмы тутууну тургэтэтэ сатаабын алҕаһа иэдэһинэ эрэ тиэрдэн сөп диэн сирдьыт сэрэтэрэ. Онон туох да тиэтэйиитэ суох, сэҥа советскай кадрдары 2—3 сыл устата научнай билиҥэ-көрүүгэ уонна практикаҕа үөрэтэри субалиир. Маҥыаха оннооҕор бэйэ эрэнэр революционнай кадрдарын Германия уонна Англия курдук

САЙДЫЫ КЭСКИЛЛЭРЭ ӨССӨ УЛАХАТТАР

Пятилетка түмүктүүр аассыт юбилейдаах сылга Эрилик Эристиин аатынан колхоз колхозтаахтара социалистическай куоталаһыы Знамятын үрдүктүк көтөҕөн айымньылаахтык үлэлээтилэр, производство сорох сүрүн салааларыгар үчүгэй көрдөрүүлэри ситистилэр. Колхоз баайа-дуола салгыы хаҥаата. 1970 сыл колхоз тэрилтэ-хаһаайыстыба эттүнэн салгыы бөҕөргөөһүнүн сыллынан буолла.

Аҕыйах хонуктааҕыта буолан ааспыт колхозтаахтар уопсай мунньахтара бырабылыанньа уонна ревизионнай комиссия биир сыллааҕы үлэлэрин уонна балансаны толорууну туһунан дакылааттары кэҥэтик дьүүллээтэ. Онно үлэ ситиһиилэрэ уонна таһаарыылаах итэҕэстэр ырытыллан киэҥ кэпсэтиигэ турдулар.

Ааспыт сылга колхоз ситиһиилэрэ кыратa суохтар. Онтон сүрүннэрин аҕыннахха, былааны үүт валовой ыаһыныгар 115,1, государствоҕа үүт атыылааһыныгар 141,4, эт атыылааһыныгар 107,7 бырыһыан туолла. Былааны таһынан 326 ынах сүөһү, 105 сылгы иитиллэн тураар. Оҕуруот таһаарыылаах бородууксуйатын атыылааһынтан киирэхтээх үп былааны аһара туолла. Ол түмүгэр колхозтаахтар биир үлэ күнүгэр ылар хамнастара 6 солкуобай 69 харчыга тиийдэ, эти ааспыт сылтан 85 харчынан элбэх. Колхозтаахтар олохторун таһыма салгыы түбуста.

Колхоз киллэрэр дохуотун лаппа үгүс өттүн ылар сүөһү иитиитигэр ордук үчүгэй көрдөрүүлэрдээх. 12 фермалартан 10 ферма үүт ылыытын былаанын аһара толордо. Ол иһигэр бииргэ ыанньыксыттартан Саха АССР Верховнай Советын депутата А. Т. Кузьмина старшайдаах Улахан Сыһым фермата 1991 кг, М. Г. Титова старшайдаах Уорҕа фермата 2101 кг үүтү ыаттылар. Колхоз 104 ыанньыксыттарыттан үгүстэрэ былааннарын лаппа аһардылар. Ол иһигэр 11 ыанньыксыттар бииргэ ыанахтарыттан 2000-тан тахса килэ үүтү ыаттылар.

Ыччат сүөһүнү иитиигэ Хоптоҕо бириигээдэтигэр Лампа фермата, Маддьахсы бириигээдэтигэр Таппалаах фермата бороосу көрөөччүлэрэ ситиһиилээхтик үлэлииллэр. Ньирэйи эмнэрин иитиигэ Афанасий Ксенофонтов, Прокопий Кондратьев, Николай Толстоухов, Пелагея Наумова уонна Марфа Ефремова үчүгэй көрдөрүүлэниилэр. Субан сүөһүнү көрөөччүлэр, ол иһигэр Алексей Егоров звенота кэрэхсэнэр түмүктэри ситиспэтэ. Сылгы иитиитигэр ааспыт сыллардааҕар үрдүк көрдөрүүлэр, ол иһигэр үгүс бастыҥ сылгыһыттар баар буолдулар. Кулун деловой тахсыыта 93 бырыһыаҥҥа тиэрдилиннэ.

Колхозтарга отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтар

Ити сорох ситиһиилэри тэҥинэн сүөһү иитиитигэр үгүс бочуумнаах итэҕэстэр бааллар. Бастатан туран, сүөһү түһэтэ суох өлүүтэ салҕанан тахса турара буолар. Пятилетка сылларыгар 1600-тэн тахса ынах, сылгы сүөһү өллө. 1970 сылга 238 сүөһү өлүүтэ таһаарыллан, ааспыт сылтан элбээтэ. Быйылгы кыстыкка эмиэ аҕыйаҕа суох сүөһү өллө. Ордук ньирэй өлүүтэ үгүс, сорох бириигээдэлэргэ 18 бырыһыаҥҥа тиийэ. Ньирэй деловой тахсыыта 73 эрэ бырыһыан, бу намыһах.

Племенной үлэ мөлтөхтүк ыытыллар. Сылаҕы дохуот үстэн биирин биэрэр үүт валовой ыама ааспыт сылтан таҥнары түстэ. Ийэ сүөһү кыһарыһына үгүс, үүт жирноһа намыһах. Сылгы ахсаанын элбэтии кыайан ситиһиллибэт. Государствоҕа туттарыллар сүөһү орто ыйааһына өссө да кыра. Туттарыллыбыт сүөһү уойуута ааспыт сылтан быйыл эмиэ намыһах буолла. Итилэр түмүктэригэр эти оҥоруу былаана туолбата. Саһыл иитиитэ ньөҕөөт тоох салаада кубулуйда, биир ийэ саһылтан ортотунан 1,7 эрэ оҕо ылылынна. Биир саһыл тириитин себестоимоһа 221 солкуобайга тиийдэ.

Пятилетка устатыгар, ол иһигэр ааспыт сылга, сири оҥорууга үгүс үлэ ыытылынна. Ходуһаны тупсаран оҥоруу суһаллык бүтэрилиннэ. Оҥоһуллубут сирдэргэ салгыы үлэни ыытыыга, от сиэмэтин ыһыыны уонна бүтэй тутуутун күүһүрдүүгэ ииниктин улахан соруктар тураллар. Туорахтаах культуралартан үүнүүнү ылыы намыһах, агрономическай ыллаллар быһаарыналара тологуллубаттар.

Пятилетка сылларыгар 2 мөлүйүөнтэн тахса солкуобай суумалаах капитальнай тутуу ыытылынна. Ол иһигэр ааспыт сылга былааҥҥа көрүллүбүтүнээҕэр 100-тэн тахса тыһыынча солкуобайдаах тутуу үлэтэ барда. Үгүс общественнай, производственнай объектар үлэҕэ киирдилэр уонна тутулла тураллар. Манна итэҕэһинэн бастайааннай састааннаах тутуу бириигээдэлэрэ үлэлээбэттэрэ, наар наемнай үлэһиттэргэ эрэнэрини баара, саҥа тутуулара ситэрэн-хотороон, бүтэрэн иһиҥ быттаанньык ыытылара, пилорамалар ситэ туһаныллыбаттара буолаллар. Сүөһү өлүүтэ үгүстүк тахсарын биир сүрүн биричиинэтинэн сүөһү турар тутуулара, бастатан хотоннор, мөлтөхтөрө буолалар колхозтаахтар чорботон балиэтээтилэр. Ииниктин производственнай тутуулары күүскэ ыытарга сорук туруорулунна.

Колхоз техниката сылын ахсын элбээн, үчүгэй көрдөрүүлэри ситиһэр механизатордар үксээн иһэллэр. Ол эрээри мунньахха техника күүһүн туһаныыга, механизатордары кыыта үлэҕэ баар — үгүс итэҕэстэрэ түөрэтыыга улахан болҕомто уурулунна. Механизаторскай кадрдарынан колхоз 50 эрэ бырыһыан хааччыллан олорор. Автотракторнай парк былаанын толорбото.

Колхозка кэмчилээһин режимин кытаанахтык тутуу урута, туохха барытыгар харыстааһын буолуута, барыстаахтык үлэлээһиҥҥэ кырата суох итэҕэстэр бааллар. Сокуоннайа суох таһаарыллыбыт хоромньулар ааспыт сылтан улааттылар. Аҥардас сүөһү иитиитигэр 150-тэн тахса тыһыынча солкуобайдаах хоромньу таҕыста. Бириигээдэлэргэ сүөһү ахсаанын учуоттааһыҥҥа, колхозтаахтарга үлэ күнүн аҕыыга үгүс бутуурдар таһаарыллаллар. Бииргэ ааспыт сорох колхозтаахтар үлэҕэ сирэй эппиэттээх буолууларга ситэтэ суох туттан, 35 тонна умалтык аһара ороскуоттанна, 600 центнер оту сүөһү сиэтэ. Итиннэ даҕаны атын үгүс хоромньулар салгыы таһаарыллыбыттар. Сиртэн былаанынаах дохуо кыайан ылылыннбата.

Тыа хаһаайыстыбатын артыалын Устааба, колхоз ис бэрээдэгин кэһэр, үлэҕэ хамнаска эппиэтинэһэ суох сыһыаннаһар, производствоҕа үтүө суобастаахтык кыттыбат, үлэ чэпчэкитин харчы элбэҕин эккиртиһэр, чааһынай колхозтаахтар оҥорор, бытанныарыгар чэпчэкитик, олорорго дьулуһар колхозтаахтар аҕыйах да буоллаллар бааллар. Ол да иһин колхозка баар үгүс кыахтар толору туһаныллыбаттар, араас өрүттээх хоромньулар таһаарыллаллар.

Колхозтаахтар уопсай мунньахтара колхоһу экономическай өттүнэн салгыы бөҕөргөтүүгэ, баар итэҕэстэри туоратыыга уонна саҥа тохсус пятилетка бастакы сылыгар өссө үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэргэ чопчу соруктары турорда.

Бырабылыанньа биир сыллаах үлэтэ ОРТОНОН сыаналанна. Колхоз бырабылыанньатын председателинэн ФИЛИППОВ Р. А. председатели солбуйааччынан СЕРГЕЕВ С. Н. быыбардаммыттар. Ревизионнай комиссия председателинэн ГАБЫШЕВ Г. Р. бигэргэтилиннэ.

А. ТУРАНТАЕВ.

ПХРП КК ПЛЕНУМУН УУРААҔЫН БИҺИРГЭЛЛЭР

ВАРШАВА. ССТА. Манна Варшаватааҕы партийнай актив мунньаҕа буолла. Онно ПХРП салайааччылара сырыттылар. Мунньахха ПХРП КК маҥнайгы секретара Эдвард Герек тыл этэ. Мунньах кыттыылаахтара ылыммыт резолюцияларыгар ПХРП КК Пленумун уурааҕын биһирээтилэр.

x x x

Сотору таарыта буолан ааспыт ПХРП КК пленума аксыыныытааҕы событиелары сыаналааһын туһунан боппуруоһу уонна партия тирээн турар соруктарын дьүүллээтэ. Э. Герек пленумҥа тыл этэригэр партия иннигэр турар саамай сүрүн сорудунан производство сайдыытын, үлэ оҥорон таһаарыытын үрдэтии уонна олор түмүктэринэн үлэһиттэр олохторун таһымын тупсарыы буоларын бэлиэтээтэ. Э. Герек Польша уонна ССРС, атын да социалистическай дойдулар бииргэ үлэлэһиилэрэ улахан суолталаахтарын бэлиэтээтэ. Киһи этиитин улахан өттө ис партийнай демократия сайдыытын, партия сэбиэтэр оруолун бөҕөргөтүү боппуруостарыгар анаанна.

Пленум ылыммыт уурааҕар тохсунньутааҕы событиелары сыаналааһыны уонна ПХРП соруктарын толору биһирээтэ.

АСУАННААҔЫ ГЭС

Холбоһуктаах Арабскай Республика. 1971 сыл тохсунньуга Нил өрүскэ Советскай Союз экономическай уонна техническай көмөтүнэн тутуллубут Африкаҕа саамай бөдөҥ Асуаннааҕы гидроэнергетическай комплекс тутуута бүппүтэ.

Снимокка: гидроэлектростанция уопсай көстүүтэ.

В. СОБОЛЕВ фотота.
ССТА фотохроникатa.

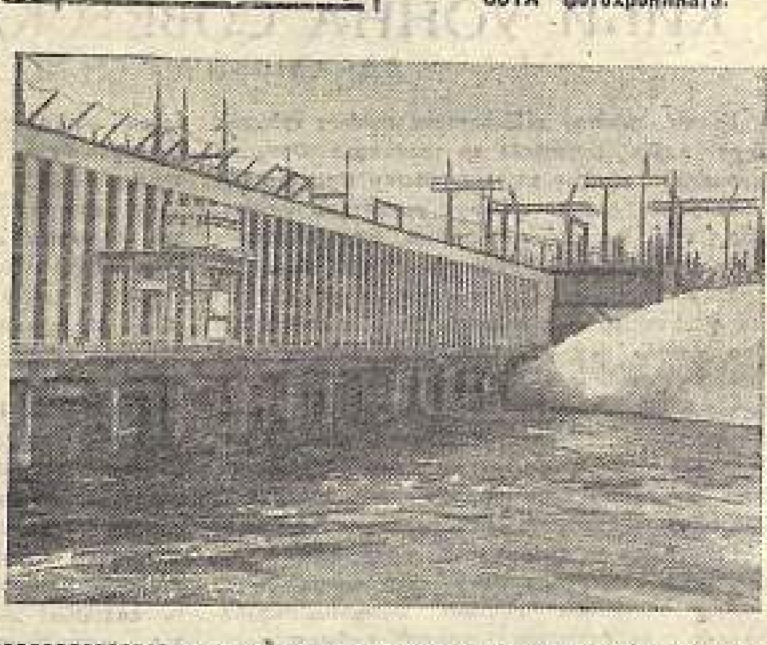

оччолорго үрдүк сайдыылаах дойдуларга командировкалаан, киһилэр государственнай аппарааттарын салайар ньымаларын үөрэттэрэргэ сүбэлиир.

УСҺУНЭН, государственнай аппараатты ыраастаан иһии наадатын ыйар. Бүрүкүрээттэр, кэбиринтэр элбэхтэр. Ол эрээри бу дьыаланы, хампаанньа курдук, биир бириэмэҕэ ыытар сыыһа диир. Манна эмиэ тулуур, элбэх бэрэбиэркэ, киһини уларытар буоллахха кинини чахчы ордук киһинэн солбуйуу наада. Ол иһин «Сэттэ төгүл кэмнээ эрэ баран бииргэ быс» диэн быраабыланан салайтарарга сүбэлиир. **Ахсаан өттүнэн аҕыйах да буоллар туох тахсар уларыйыы хаачыстыба өттүнэн тупсан иһиэхтээх** диэн геннальнай ыйыыны оҥорор. Сирдьит бу ыйыыта өрүү тыыннаах. Оччоҕо биһиги дойдубут коммунизмы тутууга киирбит бириэмэтигэр Н. С. Хрущев наһаа элбэх, научнай өттүнэн олоҕо суох, уларытыылары оҥорбутун олох түгэнигэр уурап кэбиспит чахчыта даҕаны бигэргэтиини сөп.

ТӨРДҮҺҮНЭН, Октябрьскай революция, советскай былаас уратыта диэн, киһи политическай быһаарыы олохтоон эрэ баран, экономическай уонна государственнай тутууну сааалаабыта буолар. Манна ханнык да бэлэм суох. Ол иһин революционнай энергия, өстөөҕү утары киирсиигэ норуокка баар. Ити түгү да ахсаабакка, түөһүнэн сэбиэт сыллыгы буортулаах быһыытын үөскэтэр. Сирдьит бу үчүгэй хаачыстыба, эйэлээхтик үлэлээһин сылларыгар буортулаах эрэ хаачыстыбаҕа кубулуйар диэн Ленин үөрэтэр. Ардыгар биһиги дьоммут политика — бөдөҥ боппуруостарын билэр эрээри, дьиэ оргиинэтэ олох-дьаһах боппуруоһун быһаарыыга адьас оҕолуу мүккүк буолан хаалаллар диир. Дьэ ол иһин олоххо туох баҕарар боппуруоһу быһаарар дьоҕурдаах буолуу наада. Бу дьыалаҕа капиталистартан үөрэниэххэ наада диир. Капиталистарга өстөөхтүү эрэ сыһыаннаһыы сыыһа. Киһилэр хаһаайыстыбаны тэрийэр уонна салайар ньымаларыгар үөрэнии, оҥу ааһан аһара түһүү наада. Бу саамай үүстүк боппуруос. Ол иһин, Ленин «Үөрэниэххэ, үөрэниэххэ өссө төгүл үөрэниэххэ»,— диэн лозунгун эмиэ бигэргэтэр.

БЭСИҺИНЭН, аан дойду балаһыанньатыгар империализм утарсыылары сатаан араҥалааан быһаарар буоллахха, ол утарсыыларга сигэнэн, олоҕу туһанан эрэ туран, эйэлээхтик олоруохха сөбүн ыйар. Кыайбыт дойдулар уонна хотторбут Германия икки ардыларыгар, Европа уонна колониальнай Восток икки ардыларыгар киирсэн күүһүрэн иһэрин ыйар. Итиннэ колониальнай норуоттар босхолонуулаах охсуһуулара социалистическай Россия балаһыанньатын өйүүр фактарынан буолар диэн сыаналыыр. Ол наадатыгар бу охсуһуу саҥа балаһатыгар киирбит норуоттар советскай государство аппаратын көрүүлэригэр бары сайдыылаах буржуазнай дойдулар аппарааттарыттан ордук буолуута аан дойду үрдүнэн суолталыр ыйар.

АЛТЫҺЫНАН, государственнай аппараат ахсаан өттүнэн аҕыйах кадрдаах, барыта бары экономичнай, саамай дьылаабай, норуот интэриэһигэр мүнгүрэ суох бэриниилээх дьоннорунан сүүмэрдэнэн үлэлиир буолан иһиэхтээх диэн сүбэлиир.

Сирдьит бу ыйыыта биһиги государственнай аппараатпытын өрүүтүн тупсаран, сайыыларан иһиибит төрүттүгэ буолар.

В. И. Ленин бу кэриэстэрин толорон, советскай государственнай аппарат үлэтин тупсарыыга, кадрдары сатаан сүүмэрдиир, аттаран туруорар уонна үүнэрэр үлэни партия өрүүтүн болҕомто киинигэр туруорар. Исторический эпоха хас уларыйыылаах кэмнэрин ахсын, олох көрдөбүлүгэр сөп түбэһиннэрэн, маны ленинскэй муударайдыы быһаарарга биһиги партиябыт баай опыта мунньунна. Ол биир суол холобурунан билиҥҥи бириэмэ көрдөбүлүгэр сөп түбэһиннэрэн партийнай-государственнай контуруолу народнай контуруолунан солбуйуу буолар. Бу орган сүрүн соруктунан социалистическайдыы хаһаайыннааһынтан коммунистическайдыы хаһаайыннааһыҥҥа тиийэ сайдыыга норуот киэҥ массаларын үөрэтии иитии буолар. Билиҥҥи биһиги партиябыт уонна государствобыт кадрдарынан муҥурдаммат. Оттон норуот бүттүүнэ хаһаайыстыбаны сатаан бэрийиигэ өссө кыаллан илик. Онон бу саҥа хаачыстыбаҕа киирии көстүүтэ.

Е. ГЕРАСИМОВ,
ССКП обкомун лектора.

Көмө, тирэх күүтэбит

Субуруускай аатынан совхоз Кытаанахтааҕы отделениетыгар Нама ыччат-комсомольскай фермата баара. Манна социалистическайдыы куоталаһыы кииниик тэриллэрэ. Ыччаттар уонна комсомолецтар үрдэтиллибит эбээһэтэлистибэлэрин толоруута көхтөөхтүк туруналлара, биэрбит биэ тыллара халбаҥнаабат буолара. Олгом түүтү ыаһынга, төрүөҕү иитиигэ бу ферма коллектива кэннэ ситиһиилэрин туһунан биһиги хаһыаппыт хаста да суруйан турардаах.

Биһиги корреспонденмыт П. Седалищев ферма старшайа Е. В. Платоноваттан ферма коллектива бүгүҥҥү олоҕун, үлэтин туһунан билиһиннэрэригэр көрдөстө.

Мантан аллара Е. В. Платонова кэпсээбитин биэрэбит.

* * *

Ааспыт сыл подсоска сылдьыбыт ынахтара, сорҕолорун сайын ортотуттан, атыттарын кыстыкка киирэхтэн ылата, ыанньыкка таһаарбыттара. Итэ сүөһүлэргэ биирдии-иккилии ньирэйи эмнэрбиппит. Мин бэйэм 25 ынахха 41-ра сыһыарбытым. Евдокия Захарова көрбүт ньирэйдэрэ 700-түү грамм улааттылар диэн хаһыакка суруйбуттара. Оттон атыттар биэрбит сырабыт туох түмүктээҕин отой билэ иликпит.

Билигин Нама ферматыгар сэттиэ буолан 119 ынаҕы көрөбүт. Отуттан тахса ынах төрөөтө. Төрөөһүн мантан инньэ эбиллэн иһиэ. Ол ньирэйдэри, оннулары буллараp туһунан эрдэттэн көрүнүөх баара. Билигин ньирэйбитин үксүн бэйэбит көрөбүт, үүт иһэрдэбит.

Урут сылаас ойбонноох буолар этибит. Быйыл төрүүр ынахтар эрэ дьыаҕа уулуллар, атыттар кыһыны быһа ойбонтон сүүрэллэр. Хата, Михаил Кирьялин ууну кэмигэр хаачыйар уонна көөнньөрбөнү оҥорор буолан, улахаҥҥык абырата. Манна уопсай чаан, баак диэн суох. Онон, ким тэһэ мас үһаатталаҕар оҥорторор. Сорохпут ылах ахсын күҥҥэ биирдии-иккилии солуур көөнньөрбөҥү сиэтэбит.

Оппут мөлтөх хаачыстыбалаах, онуоха эбии сырдҕа үрдүттэн оттонон олорор дьоҥҥо, нук эбии аһылык үгүс туһалаах. Аны тэһэ отy сиэтэрбитин билбэппит, нуорма диэн суох.

Хотоммутуттан бары да тэйиччи сиргэ олоробут. Онно күҥҥэ үстэ ыабыт үүппүтүн биэдэрэнэн собуостуубут. Дьиэбитигэр аҕалан тоҥоробут. Ону Арылаах заводугар массынанан таһаллар. Учуотчук, лаборант мантан саас хайаан да ананнаҕына саталлара. Өссө эт-үүт оройуоннааҕы комбинаата манна үүт тутар пууну аһара сөп буолсу.

Былырыын зооветеринарнай чуруһуога аһылах буолбуттара. Онно ситиһиилээхтик үөрэммит ыанньыксыттарга кылаастарын үрдэтэри эрэннэрбиттэрэ. Ол сураҕа иһиллэн баран, таах хаалбыта. Быйыл эмиэ туох да үөрэтии диэн суох. Эгэ экономическай минимуму үөрэтэн туттарыахпыт дуо?..

Фермаҕа опыттаах ыанньыксыт Парфенова Капитолина Гаврильевна, коммунист Кирьялина Мария Дмитриевна, эдэр сүөсүһүт комсомолка Ноева Лидия Гаврильевна о.д.а. үчүгэй сүөсүһүттэр бааллар. Ыанар ынахтан билигин ортотунан 4—6 кг үүтү ыыабыт.

Дойду үрдүнэн ССКП XXIV съеһин көрсө социалистическай куоталаһыы тэнийэн турар кэмэ. Коллективтар үрдэтиллибит эбээһэтэлистибэни ылыналлар. Арай биһиги фермабытын итэ үтүөкэннээх хамсааһын таарыйбата. Ферма коллектива, биирдиилээн ыанньыксыттар чопчу эбээһэтэлистибэни ылына иликпит.

Бүтэһиктэр, совхоз Кытаанахтааҕы отделениетын салалтата, специалистара биһиэхэ көмөнү кэмигэр оҥороллоругар, биһиги үлэбитин билэр, сыаналыыр уонна ону көбүлүүр буоллалларыгар баҕарыах этибит. Ону күүтэбит.

РЕДАКЦИЯТТАН: Нама ферматын старшайынан коммунист Платонова Е. В. аналмыта аҕыйах хонно. Кини суруктуттан көстөрүнэн, Кытаанах отделениетын салалтата, партийнай тэрилтэтэ уонна профсоюһун местнэма рабочайдар социалистическай куоталаһыыларын кырдьык хас биирдии үлэһит инициативатын көтөҕөр эппиэтинэһин үрдэтэр сүгүн суолталаах хамсааһыҥҥа суолтаны сити биэрбэттэрэ арылыар.

Саҥа дьыл кэнниттэн балтараа ый кэриҥэ кэм ааста. Оттон бачча аҥҥа диэри, ССКП XXIV съеһин чиэһигэр бу ферма коллектива, кини хас биирдии чилиэнэ бэйэтигэр тустаах соругу туруорунa, эбээһэтэлистибэ ылына илигэ тулуйуллубат итэҕэһинэн буолар.

Редакция таб. Платонова Е. В. туруорар боппуруостарa бэрт түргэнник быһаарыллалларын, бу ферма коллектива партия уочараттаах съеһин көрсө көхтөөх үлэҕэ турарыгар сөптөөх көмө, өйөбүл оҥоһулларын уталыппакка олохтуурy күүтэр.

КОЛЛЕКТИВЫНАН БУЛТААҺЫН КӨҤҮЛЛЭННЭ

Булчуттар Бүтүн Россиятааҕы төрдүс съездэригэр бигэргэтиллибит булт обществотын Уставын сэттис ыстатыйатыгар олоҕуран, республикатааҕы булт обществотын советын 1970 сыл ахсынньы 3 күнүнээҕи быһаарыытынан, 1971 сылтан ыла коллективнай бултааһын көҥүллэннэ.

Коллективнай бултааһыҥҥа киирэллэр: совхозтар, колхозтар, государственнай учреждениелар, үөрэх тэрилтэлэрэ, общественнай тэрилтэлэр коллективтара. Үөһэ этиллибит тэрилтэлэр салайааччылара бириигэдэ тэриллэхтэрин бэрэрар буоллахтарына, оройуоннааҕы булт обществотыгар көрдөһүү оҥороллор.

Бириигэдэ чилиэнин ахсаана хааччаҕа суох. Тэриллибит бириигэдэлэргэ бултуур сирдэр, күөллэр сыһыарыллаллар. Бириигэдэлэр балыгы уонна көҥүллэммит булт араас көрүҥнэрин бултуур быраабыкан туһаналлар.

Саха АССР Министрдэрин Советын бэйиэлгы дьыллаах быһаарыытынан бириигэдэлэр киирии уонна чилиэнскэй усунуоһу төлүүллэр.

— Колхозтарга, совхозтарга киирии усунуос 50 солк., чилиэнискэй усунуос 50 солкуобай.

— Тэрилтэлэргэ, учреждениеларга киирии усунуос 25 солк., чилиэнискэй усунуос 100 солкуобай.

— Общественнай тэрилтэлэргэ киирии усунуос 50 солк., чилиэнискэй усунуос 100 солк.

— Үөрэх тэрилтэлэригэр киирии усунуос 20 солк., чилиэнискэй усунуос 20 солк.

И. ВАСИЛЬЕВ,
оройуоннааҕы булт обществотын председателэ.

КИҺИ УОННА СОВЕТСКАЙ СОКУОН

ААҔААЧЧЫГА БЭСИЭДЭ

Кэлин кэмҥэ хаһыаттарга сокуон туһунан бэрт элбэх ыстатыйалар тахсаллар. Орто оскуолалар үрдүкү кылаастарыгар юристар быраав уонна сокуон туһунан уруоктары биэрэллэр, үгүс куораттарга уонна дэриэбинэлэргэ быраав народнай университеттара бааллар, улахан предприятиеларга юридическай сулууспа үлэһиттэрэ үлэлииллэр.. Тоҕо итинник киһи сокуонунан үлүһүйүү таҕыста диэн ыйытыы үөскүөн сөп. Ол эппиэтэ биир уонна судургу. Сокуон уонна быраап — биһиги социалистическай олохпут бүгүҥҥү көрдөбүлэ. Советскай сокуон үлэһиттэр уопсай бэрээдэктэрин уонна киһилэр интэриэстэрин көрөрүнэн, саҥа киһини иитиигэ сүдү улахан суолталаах.

Сокуоннар да араастар. Холобур, капиталистическай государстволар сокуоннара В. И. Ленин этиитинэн «Үлэһит кылааһы сирэйэ-хараҕа суох баттыырга, кинини албыннырга, харчылаах меһееччүктээхтэр интэриэстэрин көмүскүүргэ туттуллар оружиенан буолар.» Билигин бүтүн аан дойду дьоно, американскай реакция үлэһит норуот бэрэллээх хорсун кыыһын Анджела Дэвиһы, кини агардас негр уонна коммунист буоларынан, суох оҥорорго оҥунууларын хараҥа дьалатын туоһутунан буоллулар.

Оттон социалистическай государстволар сокуоннара үлэһит киһи интэриэһин көмүскэһиигэ турар. Сокуон биһиэхэ үлэлиргэ, үөрэнэргэ, эмп көмөтүгэр, социальнай харалтаҕа уо. д. а. бэрт үгүс көрүҥнэргэ бырааны биэрэн, үлэ киһитин бэйэтин аҕа дойдутун дьиҥнээх хаһаайынынан оҥорор. Итинник эрэ, дьон интэриэстэригэр эппиэттиир, олох уонна дойду сайдыытын төһүүтэ буолар бу улуу дьыала иһин, хас да көлүөнэ революционердар бэйэлэрин сырдык тыыннарын толук уурбуттара. Илиилэригэр саа-саадах тутан биһиги норуоппут бэйэтин социалистическай аҕа дойдутун көмүскэһиигэ үгүс хааны тохпута, элбэх уһулуччу хорсун геройдуу быһыылары көрдөрбүтэ кэлэр көлүөнэҕэ үтүө үөрэх суолар.

Ол эрэри, советскай сокуон киһиэхэ анардас быраабы эрэ биэрэр буолбатах. Бэриллэр быраап хас биирдии киһи гражданскай эбээһинэһин кытта быстыспат сибээстээх. Советскай гражданин бэйэтин социалистическай государствотын Сокуонун, социалистическай бииргэ олоруу нуормаларын тутуһар эбээһинэстээх. Л. И. Брежнев бу туһунан: социалистическай сокуоннас уонна бэрээдэк — бүтүн общество, киһи гражданнарын эриэ-дэхси олохторун төрүттүнэн буолар — диэбитэ. Бу этиини аҕалыыга билигин даҕаны аҕыйах ахсааннаах, советскай сокуону уонна социалистическай бииргэ олоруу быраабылаларын кытта аахсыбат дьоннор бааллара күһэйэр. Киһилэр социалистическай сокуоннаһы кэһиилэрэ советскай дьоҥҥо, государствоҕа улахан хоромньуну оҥорор. Олору кытта биһиги партиябыт айылаахпат уонна айылаһыы да суоҕа.

Биһиги дойдубутугар сокуону уонна быраабы кытта хас биирдии тэрилтэ үлэтэ быстыспат сибээстээх. Сотору таарыта партия Киин Комитетын уонна ССРС Министрдэрин Советын «Норуот хаһаайыстыбатыгар сокуон уонна быраап үлэлэрин тупсарыы туһунан» уурааҕа бэчээккэ тахсыбыта. Онно экономическай реформа усулуобуйатыгар государственнай, плановай уонна үлэ дьиссипилинэтин бөҕөргөтүүгэ норуот хаһаайыстыбатыгар юридическай сулууспа үлэтин тосту тупсарыллыахтаах, кини таба тэриллиитэ биһиги дойдубут экономикатыгар улахан барыстаах диэн тоһоҕолоон этиллэр.

Советскай сокуону толоруу, кинини харыстааһын, билии — советскай гражданин бастакы бочуумнаах соруга.

И. АРТЕМОВ.
ССТА ырытааччыта.

Дьиэлэри саҥа тэриллэр киэргэтэллэр

Эрилик Эристиин аатынан колхоз бырабылыанньата Чувашия миэбэли оҥорор фабрикатын кытта шефтэһиини олохтоото. Бырааттыы республикаттан 36073 солк. суумалаах дьиэ араас тэрилин аҕалыллыбыта. Иҥньэ тыйан колхозтаах ыаллар дьиэлэрин аныгылыы миэбэл киэргэттэ.

Т. СОКОЛЬНИКОВ,
биһиги общ. корр.

Калинин аатынан колхоз парткома, бырабылыанньата, Мугудай нэһилиэгин Советын исполкома, орто оскуола коллектива уонна үөрэх оройуоннааҕы салаата олохтоох оскуола завхоһа таб. Сивцев Иван Васильевич кини таптыыр бырaата

СИВЦЕВ ГАВРИЛ ВАСИЛЬЕВИЧ

эдэр саастыгар ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бэйэлэрин дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

Таптыыр кэргэним, аҕабыт, бырааттым, күтүөппүт

СИВЦЕВ ГАВРИЛ ВАСИЛЬЕВИЧ

ыарахан ыарыыттан өлбүтүн курутуйан туран, билэр дьоннугар, табаарыстарыгар биллэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, убайа, аймахтара.

«Сельхозтехника» отделениетын администрацията, партбюрота уонна местнэма өрөмүөннүүр мастерскай нормировщига

СИВЦЕВ ГАВРИЛ ВАСИЛЬЕВИЧ

бу дьыл олунньу 11 күнүгэр ыарахан ыарыыттан эдэр саастыгар өлбүтүттэн бокуонньук кэргэттэригэр, аймахтарыгар, табаарыстарыгар бэйэлэрин дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: Чурапчы сэлиэнньэтэ, Карл Маркс уулуссата 12 №-рэ.
РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОННАРА: редактор—0—89, тыа хаһаайыстыбатын уонна культура, олох-дьаһах отделлара—0—90, уопсай отдел—0—91, типография—0—95.
Редакцияҕа ыытар суруккут аадырыһы, араспаанньаны, аата, аҕа аатын толору суруйуохтаах.

Сакааһын №-рэ 18 Чурапчы оройуонунааҕы типографията. Тахсар ахсаана 2497.